

Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոն

«Հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների և ուսուցչի
օգնականների դասավանդման հմտությունների
զարգացման ապահովում» ծրագիր

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Դպրոց՝ «Պտղավանի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ

Թեմա՝ Անհատական ուսուցման պլանով աշխատելու
կարևորությունը

Վերապատրաստող, մենթոր՝ Սարուխանյան Կարինե

Ուսուցչի օգնական՝ Մամուլյան Տաթևիկ

Երևան 2023

Բովանդակություն

1.	Ներածություն-----	3
2.	Անհատական ուսուցման պլանով աշխատելու կարևորությունը----	5
2.1	Անհատական ուսուցման պլան-----	5
2.2	ԱՌԻՊ-ի լրացման կարգը-----	10
3.	Եզրակացություն-----	15
4.	Օգտագործված գրականության ցանկ -----	16

Ներածություն

Մարդու գերակա իրավունքների շարքում կարևորներից է կրթության իրավունքը, որի հիմնահարցերը մշտապես եղել և մնում են բոլոր քաղաքակիրթ երկրների ու ժողովուրդների ուշադրության կենտրոնում: Այսօր էլ անհնար է ունենալ կրթության բարձր որակ և լինել մրցունակ, եթե երկրի կրթության համակարգը չի ինտեգրվում միջազգային կրթական գործընթացներին և չի ապահովում միջազգային չափանիշներ: Իսկ դրա համար անհրաժեշտ է, որ համակարգը զարգանա բարեփոխումների ճանապարհով, ինչն այսօր որդեգրել է Հայաստանի Հանրապետության կրթության համակարգը: Այդ բարեփոխումները խարսխվում են մարդասիրական, ժողովրդավարական կրթության արժեքների վրա ուր առանձնահատուկ տեղ են գրավում հատուկ կրթության հիմնահարցերը, մասնավորապես՝ ներառական ուսուցմամբ կրթության խնդիրները: Այս համատեքստում **արդիական** են դառնում զարգացման խանգարումներ ունեցող երեխաներին ցուցաբերվող սոցիալ-մանկավարժական օգնության կազմակերպման հարցերը, դրանց լուծման ուղիները, ինչպես նաև ԱՌԻՊ –ով իրականացվող կրթությունը ԿԱՊԿՌԻ երեխաների հետ:

Սույն հետազոտական աշխատանքի **նպատակն** է ուսումնասիրել ԱՌԻՊ –ով իրականացվող կրթությունը ԿԱՊԿՌԻ երեխաների հետ աշխատանքում և հասկանալ դրա կարևորությունը :

Հետազոտական աշխատանքի **խնդիրներն են՝**

1. Խորացնել գիտելիքները ԱՌԻՊ – ի վերաբերյալ :
2. Ուսումնասիրել ԱՌԻՊ-ի լրացման կարգը

Ներառական կրթությունից շահում են երեխան, ընտանիքը, պետությունը և հասարակությունը: Այն կրթության կազմակերպման գործընթաց է, որի հիմքում բոլոր երեխաների, այդ թվում նաև՝ հաշմանդամություն և կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների կրթություն

ստանալու իրավունքն է: Այն արձագանքում է բոլոր սովորողների բազմազան կարիքներին, մեծացնում է նրանց մասնակցությունը ուսումնական, մշակութային և համայնքային կյանքին և նվազեցնում է կրթությունից նրանց դուրս մնալը:

Ներառական կրթության կայացումը առողջ հասարակության ձևավորման կարևոր մասերից է, քանի որ այն ենթադրում է հասարակության յուրաքանչյուր օղակի լիարժեք ընդունում և ներուժի օգտագործում: Հայաստանում կրթության ոլորտի զարգացման գործում նոր և կարևորագույն շրջան սկսվեց ներառական կրթության ներդրումից հետո, քանի որ կրթության կազմակերպման հիմնաքարը մարդասիրական ավելի խորը ու հիմնավոր գաղափարների ներդրումն է:

2. Անհատական ուսուցման պլանով աշխատելու կարևորությունը

2.1 Անհատական ուսուցման պլան

Հայաստանում ԿԱՊԿՈՒ յուրաքանչյուր երեխայի կրթությունը կազմակերպվում է նրա ԱՈԻՊ –ում սահմանված նպատակներին համապատասխան: ՀՀ Կրթության մասին օրենքում լրացումներ ու փոփոխություններ կատարելու մասին 2014 թ –ին ընդունված օրենքի հոդված 3-ի 10.8 կետի համաձայն՝ ԱՈԻՊ –ը հանրակրթության պետական և առարկայական չափորոշիչների, ծրագրերի և երեխայի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքի հիման վրա կազմված փաստաթուղթ է, որը սահմանում է սովորողի կրթության կազմակերպման տարեկան նպատակը, խնդիրները և դրանց հասնելու գործողությունները/ ներառյալ՝ աջակցող ծառայությունները/: ԱՈԻՊ-ը գրավոր փաստաթուղթ է, որտեղ սահմանվում են ԿԱՊԿՈՒ երեխայի ուսումնական , սոցիալական և ֆունկցիոնալ առանձնահատուկ նպատակները: Ներկայացնում է աշակերտի ուսումնական, սոցիալական և ֆունկցիոնալ նպատակներին հասնելու յուրահատուկ միջամտություններ: Այն էական նշանակություն ունի դպրոցում, որովհետև ներառական միջավայրում յուրաքանչյուր երեխայի դեպքում կարող են կիրառվել դասավանդման յուրահատուկ մոտեցումներ և ակնկալվել տարբեր կրթական վերջնարդյունքներ:

ԱՈՒՊ-ը հաստատված ձեւաչափին համապատասխան գրավոր մշակվող թիմային պլանավորում է, որը կառուցվում է սովորողի կարիքների, ուժեղ կողմերի ու հետաքրքրությունների եւ հանրակրթության պետական չափորոշիչների եւ ծրագրերի հիման վրա: ԱՈՒՊ-ը կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողի կրթության հիմքն է: Ուսուցիչներից շատերը ծանրաբեռնվածության և անհանգստության զգացողություն են ունենում

ԱՌՊ-ի մշակման եւ իրականացման գործընթացների ժամանակ: Այնուամենայնիվ, ուսուցիչները ԱՌՊ-ի մշակման թիմի հիմնական մասն են կազմում: Ուսուցիչը ոչ միայն օգնում է դասարանում սովորողի առաջընթացի գրանցմանը , այլ նաև նպաստում ուսուցման գործընթացում նրա մասնակցության բարելավմանը, արժեքավոր ներդրում է ունենում այն պլանի մշակման ժամանակ, որը կօգնի իրեն եւ սովորողին հաջողության հասնել հանրակրթության ծրագրերում:

ԱՌՊ-ը փաստաթուղթ է, որը ուսուցիչների, դաստիարակների , երեխաների հետ աշխատող մասնագետների և ծնողների համար ուղեցույց է հանդիսանում:

Այն օգնում է կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողների անհատական ուսուցումը կազմակերպել արդյունավետ:

Սովորողի ԱՌՊ-ը կազմվում է դիտարկման և գնահատման արդյունքների հիման վրա: Յուրաքանչյուր սովորողի համար պետական կրթական չափորոշիչներին համապատասխան կազմվում է ԱՌՊ:

ԱՌՊ-ը կազմվում է ներառական կրթությանն աջակցող մասնագետների կողմից՝ ուսուցիչների և ծնողի մասնակցությամբ:

Սովորողը ԱՌՊ-ի առանցքն է և ողջ գործընթացի բոլոր փուլերի կենտրոնը, հետևաբար նրա հնարավոր մասնակցությունը ԱՌՊ-ի մշակման գործընթացներին արդյունավետ և իրատեսական փաստաթուղթ ունենալու կարևոր երաշխիքներից կարող է լինել:

Ծնողը ԱՌՊ-ի համագործակցային թիմի անդամ է: Ծնողի ներգրավվածությունը սկսվում է իր երեխայի համար իրատեսական և նպատակահարմար անհատական ծրագրի վերաբերյալ որոշումների կայացման փուլից և շարունակվում է ԱՌՊ-ի մշակման և իրականացման փուլերում:

Ծնողի մասնակցությամբ մշակվող ԱՌՊ-ն առավել իրատեսական է, քանի որ այն սահմանելիս հաշվի են առնվում աշակերտի մասին ծնողի տրամադրած շատ

կարևոր տեղեկություններ երեխայի առողջության, տանը և համայնքում նրա դրսևորած նախասիրությունների, հետաքրքրությունների և հմտությունների վերաբերյալ, ինչպես նաև ներառում են ծնողի կողմից սովորողի ուսուցման գործընթացի կամավոր հանձնառությունները:

ԱՌԻՊ-ի իրականացման ընթացքում ծնողը ոչ միայն երեխայի շահերի լավագույն պաշտպանն է, այլև կարևոր դերակատարում ունի դպրոցում սովորած գիտելիքների և հմտությունների գործնական կիրառման, ամրապնդման, ընդհանրացման և պահպանման հարցում՝ շարունակելով այդ աշխատանքները նաև տանը:

Ուսուցչի օգնական

1. Ուսուցչի օգնականն ԱՌԻՊ-ի մշակման և գործարկման ողջ ընթացքում կապող օղակ է հանդիսանում տվյալ աշակերտի առարկայական ուսուցիչների, մանկավարժահոգեբանական աջակցության թիմի անդամների, ծնողների և աշակերտի միջև՝ նրանց հետ փոխանակելով ցանկացած տեղեկատվություն աշակերտի ուսումնական առաջընթացի և առկա դժվարությունների վերաբերյալ:

2. Ուսուցչի օգնականը ԱՌԻՊ-ի տարեկան նպատակներին և խնդիրներին ուղղված գործողությունների իրականացման ընթացքում ուսուցչի անմիջական աջակիցն է:

3. Ուսուցչի օգնականը ուսուցիչների կողմից սովորողի ԱՌԻՊ-ի պատշաճ լրացման աշխատանքների համակարգողն է:

ԱՌԻՊ-ի մշակման և իրականացման գործընթացում ուսուցչի օգնականի պարտականությունները հանգում են հետևյալին.

- Ուսուցիչների համաձայնությամբ՝ ԱՌԻՊ-ի համապատասխան բաժնում պլանավորում է իր կողմից աշակերտին տրամադրվող աջակցությունները:
- Մշտադիտարկում և ԱՌԻՊ-ի համապատասխան բաժիններում արձանագրում է ուսումնառության կարճաժամկետ նպատակադրումների՝

ինդիքների ձեռքբերման ուղղությամբ աշակերտի արձանագրած հաջողություններն ու առաջընթացը, ինչպես նաև դեռևս առկա թերացումները:

- Մշտապես մասնակցում է ԱՌԻՊ-ի վերաբերյալ խմբային ժողովներին, ինչպես նաև մշտադիտարկման, ընթացիկ գնահատման և կիսամյակային ու տարեկան ամփոփիչ գնահատման գործընթացներին:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ

Սովորողի ԱՌԻՊ-ով պլանավորված տվյալ առարկայական ծրագրի հարմարեցման, իրականացման և արդյունքների գնահատման համար առաջնային պատասխանատվությունը կրում է ուսուցիչը (դասվար, առարկայական ուսուցիչներ): Այդ պատասխանատվությունը սկսվում է ԱՌԻՊ-ի մշակման փուլից և շարունակվում ԱՌԻՊ-ի իրականացման և գնահատման փուլերում: Ուսուցիչը նաև տվյալ աշակերտի ԱՌԻՊ-ը սահմանելու որոշման կայացման գլխավոր դերակատարն է: Մասնավորապես նա.

- Աշակերտի հետ աշխատող մասնագետներին և ծնողներին տեղեկատվություն է տրամադրում աշակերտի առաջադիմության մասին:
- Դիտարկումների միջոցով բացահայտում և մատնանշում է աշակերտի ուժեղ և թույլ կողմերը:
- Մշակում է տվյալ առարկայից աշակերտի համար սահմանվող տարեկան նպատակներն ու ուսումնառության կարճաժամկետ նպատակադրումները:
- Պլանավորում և իրականացնում է աշակերտի ԱՌԻՊ-ով հարմարեցված առարկայական ծրագիրը:
- Մշակում է աշակերտի առաջադիմության գնահատման մեթոդներն ու եղանակները:
- Գնահատում է կիսամյակային և տարեկան արդյունքները:

ԴՊՐՈՑԻ ՏՆՕՐԵՆ

Սովորողների անհատական ուսուցման պլանների մշակման և իրագործման մասով դպրոցի տնօրենի գործունեությունը կապվում է գործընթացի համակարգման և անհրաժեշտ միջավայրի ապահովման հետ: Մասնավորապես տնօրենն ապահովում է.

1. Ծնողի մասնակցությունը ԱՌԻՊ-ի վերաբերյալ համապատասխան որոշում կայացնելու գործընթացին:
2. Ծնողի ստորագրությամբ հաստատված համաձայնությունը՝ մշակված ԱՌԻՊ-ն իրականացնելու համար:
3. Աշակերտին տրամադրվող մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծավալները, տևողությունը և ժամանակահատվածը:
4. ԱՌԻՊ-ի իրականացման համար անհրաժեշտ մանկավարժահոգեբանական աջակցության, հարմարեցված նյութերի և պարագաների տրամադրումը:
5. Ուսուցիչների և մանկավարժահոգեբանական աջակցության թիմի անդամների մասնակցությունը տարբեր դասընթացների և վերապատրաստումների՝ դպրոցում ներառական կրթական գործընթացը բարելավելու նպատակով:

2.2 ԱՌԻՊ-ի լրացման կարգը

Ըստ ԿԳՄՍ նախարարի 2022 թվականի դեկտեմբերի 30-ի N 88-Ն հրամանի հավելվածի՝ մշակվել են անհատական ուսուցման նոր պլաններ, որոնք իրենց մեջ ներառում են հետևյալ բաղադրիչները.

1. ՍՈՎՈՐՈՂԻ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Անհատական ուսուցման պլանի առաջին կետը ներառում է ընդհանուր կոնտակտային տեղեկատվություն երեխայի մասին: Այս կետը պարտադիր լրացվում է ամբողջությամբ, իսկ դրանում անհրաժեշտ տեղեկատվությունը տրամադրվում է դպրոցի տնօրինության և աշակերտի ծնողների (նաև աշակերտի) կողմից:

ՍՈՎՈՐՈՂԻ ՄԱՍԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2. ԱՌԻՊ-ի երկրորդ բաժինը ընդհանուր տեղեկատվություն է տալիս աշակերտի մասին:

2.1 բաժնում լրացվում են բժշկասոցիալական փորձաքննության (ԲՄՓ) արդյունքում ճանաչված հաշմանդամության առկայությունը կամ բացակայությունը:

2.2 Բացառիկ ընդունակությունների դրսևորումը հետևյալ ոլորտներում բաժինը լրացվում է թիմի հանդիպման և քննարկման ընթացքում հավաքագրված տեղեկատվության հիման վրա: Այն պետք է արտացոլի աշակերտի ուժեղ կողմերը նրա ակադեմիական հմտությունների, կյանքի և առօրյա կենցաղավարության հմտությունների, ֆիզիկական հմտությունների, վարքագծի կամ այլ ոլորտների վերաբերյալ: Տեղեկատվությունը գրանցվում է երեք տեսանկյունից՝ ըստ մանկավարժահոգեբանական աջակցության խմբի, աշակերտի ծնողի և աշակերտի:

2.3 Այս բաժնում լրացվում են կրթության կազմակերպման մանկավարժահոգեբանական աջակցության աստիճանն ըստ սովորողի խոսքի և լեզվի, հաղորդակցման, լսողության, տեսողության, ինտելեկտի (մտավոր), հուզական, վարքի, շարժունակության հետ կապված խնդիրները: Լրացվում են երեխայի գնահատման արդյունքում ձեռք բերված տեղեկատվությունը: Այսինքն նշվում է, թե ֆունկցիաների 8 ոլորտներում ինչ մակարդակ է արձանագրված: Նշված ֆունկցիայի դիմաց դրվում և գրառվում է գնահատման տեղեկատվությունը/1-4/: Օրինակ՝ ինտելեկտի (մտավոր) 1-ին աստիճան:

2.4 ՍՈՎՈՐՈՂԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Այս բաժնում լրացվում են աշակերտի գործունեությունը և մասնակցությունը .

սովորելը և գիտելիքներ կիրառելը (դիտելը/նայելը/, լսելը, տեղեկություններ հավաքելը, լեզու սովորելը, կրկնելու միջոցով սովորելը, հմտություններ ձեռք բերելը, ուշադրությունը պահպանելը, մտածելը, կարդալը/ կարդալ սովորելը/, գրելը /գրել սովորելը/, հաշվելը /հաշվել սովորելը/, խնդիրներ լուծելը, որոշումներ կայացնելը), ընդհանուր առաջադրանքները և պահանջները (առօրյա կյանքը կազմակերպելը, սթրեսը և այլ տեսակի հոգեբանական լարվածությունը կիրառելը, սեփական վարքագիծը կառավարելը), հաղորդակցությունը (խոսելը, զրույցը), շարժունակությունը (դաստակի նուրբ շարժումներ կատարելը, տեղաշարժվելը), ինքնասպասարկումը(բնական կարիքները հոգալը, հագնվելը ուտելը), կենցաղը, միջանձնային շփումը և հարաբերությունները (բարդ միջանձնային փոխհարաբերությունները), կյանքի հիմնական բնագավառները (դպրոցական կրթությունը), համայնքային, սոցիալական և քաղաքացիական կյանքը:

3. Այս բաժնում լրացվում են սովորողին, նրա մանկավարժներին և ծնողին տրամադրվող մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների պլանավորումը:

3.1 Բաժնուժմ լրացվում են ուսումնական հաստատության մակարդակի ծառայություններ.

աջակցություն(ուսուցման և ուսումնասության գործընթացի մատչելիության, ներառականության և արդյունավետության ապահովում,խելամիտ հարմարեցումների ապահովում,երկարօրյա ուսուցման պլանավորում և իրականացում), մանկավարժ (անհրաժեշտ է կիրառել ուղղորդող հարցադրումներ, որպեսզի երեխան կարողանա ուսումնական գործընթացում իրադարձությունները դասավորել ըստ տրամաբանական հաջորդականության:Անհրաժեշտ է հանձնարարությունը բաժանել քայլերի, հստակեցնել, պարզեցնել և օգտագործել հուշող հարցեր, դիդակտիկ պարագաներ: Պետք է հանձնարարել սկզբում ավելի հեշտ, հետո ավելի բարդ առաջադրանքներ:Անհրաժեշտ է բանավոր խոսքը գուգակցել դիդակտիկ պարագաների հետ, առաջադրանքը պարզեցնել, բաժանել մի քանի մասերի:Անհրաժեշտ է երեխայի աշխատասեղանը ազատ պահել ուշադրությունը շեղող ավելորդ առարկաներից:Անհրաժեշտ է պարզեցնել, կրկնել առաջադրանքը, ապահովել հետադարձ կապ:Դրական մթնոլորտի ապահովում), ծնող, աշակերտ:

3.2 Այս բաժնում լրացվում են տարածքային մակարդակի ծառայությունները. աջակցություն(դասընթացներ, խորհրդատվություն, մասնագիտական, մեթոդական աջակցություն և այլն), մանկավարժ, ծնող, աշակերտ:

3.3 Այս բաժնում սովորողին տրամադրվող մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների գրաֆիկն է:

4. Կետում նշվում են ուսումնական առարկաները, ըստ պետական չափորոշչի.

1. Տվյալ տարում նշվում են ուսումնական պլանով նախատեսված առարկաները

2. Առարկաներ, որոնք սովորողն ուսումնասիրում է տվյալ ուսումնական տարում

3. Առարկաներ, որոնց համար անհրաժեշտ է անհատական պլանավորում

5. Այս բաժնում նշվում են սովորողի երկարաժամկետ՝ տարեկան նպատակներն ըստ առարկաների, կարճաժամկետ՝ կարողություններն ու հմտությունները, որոնք ունեն այս պահին եւ, որոնք կապված են նպատակի հետ: <<Արդյունք>> բաժնում գնահատվում է սահմանված քայլերի արդյունավետությունը 5 միավորային համակարգով:

1 - շատ վատ 2 – վատ 3 – բավարար 4 - լավ 5 - շատ լավ

Նշվում է տարեկան նպատակը, դրանից բխող կարճաժամկետ նպատակները, ուսումնա-մեթոդական աջակցությունը, միջավայրային հարմարեցումները, աջակցող սարքերը և տեխնոլոգիաները, ժամկետը, արդյունքը:

ԱՌԻՊ-ում սովորողի կրթության երկարաժամկետ նպատակների սահմանումը պետք է իրականացվի հանրակրթական ծրագրերի բովանդակության պարտադիր նվազագույն պահանջների պարզեցման և հարմարեցման հիման վրա՝ հաշվի առնելով սովորողի ոչ միայն ուժեղ, այլև նաև թույլ կողմերն ու անհատական նախասիրությունները: Ընդ որում, այդ նպատակների քանակն ու բովանդակությունը կարող են էականորեն տարբերվել հանրակրթական ծրագրերի բովանդակության պարտադիր նվազագույն և առարկայական ծրագրերի բովանդակային պահանջներից, քանի որ դրանք հարմարեցված են կոնկրետ սովորողի կարողությունների առավելագույն ներուժին:

Ուսումնա-մեթոդական աջակցություն, միջավայրային հարմարեցումներ, աջակցող սարքեր և տեխնոլոգիաները բաժնում արձանագրվում են աջակցող ծառայությունների տրամադրման բնույթը, միջավայրային հարմարեցումները, աջակցող սարքերի և տեխնոլոգիաների կիրառումը՝ ըստ անհրաժեշտության : Օրինակ՝

✓ Անհրաժեշտ է բանավոր խոսքը զուգակցել դիդակտիկ պարագաների հետ, առաջադրանքը պարզեցնել, բաժանել մի քանի մասերի:

✓ Անհրաժեշտ է երեխայի աշխատասեղանը ազատ պահել ուշադրությունը շեղող ավելորդ առարկաներից:

- ✓ Հավելյալ ժամանակի տրամադրում՝ պատասխանը ստանալու համար:
- ✓ Օգտագործել տեղեկատվական նորագույն տեխնոլոգիաներ ուսուցանվող նոր նյութն ավելի տպավորիչ դարձնելու համար:
- ✓ Բանավոր քաջալերանք, գովեստ կամ խրախուսանք:
- ✓ Անհրաժեշտ է պարզեցնել, կրկնել առաջադրանքը, ապահովել հետադարձ կապ:

6. Այս բաժնում նշվում են սովորողի երկարաժամկետ՝ տարեկան նպատակներն ըստ մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների/ հատուկ մանկավարժական ծառայություն/: <<Արդյունք>> բաժնում գնահատվում է սահմանված քայլերի արդյունավետությունը 5 միավորային համակարգով:

1 - շատ վատ 2 – վատ 3 – բավարար 4 - լավ 5 - շատ լավ

7. ԱՈՒՊ-Ի ՏԱՐԵՎԵՐՁՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

Այս բաժնում լրացվում են սովորողի նկարագիրը, առաջարկությունները հաջորդ տարվա կամ հաջորդ կրթական շրջանի համար, ծնողի (օրինական ներկայացուցչի) հավաստիացումը, ԱՈՒՊ-ը մշակող խումբը:

ԱՈՒՊ-ի օրինակելի նմուշը ներկայացված է աշխատանքին կցված հավելվածում:

Տես Հավելված 1

Եզրակացություն

Ուսումնասիրելով <<Անհատական ուսուցման պլանով աշխատելու կարևորությունը >> թեման՝ եկանք այն եզրակացության, որ ԱՌԻՊ-ը որպես ԿԱՊԿունեցող աշակերտի կրթության կազմակերպման հիմնական փաստաթղթերից մեկը, մեծամասամբ համապատասխանում է իրեն ներկայացված պահանջներին՝ բացահայտելով կարևոր տեղեկատվությունը ներառական կրթության կազմակերպման բոլոր կողմերի մասին: ԱՌԻՊ-ը հնարավորություն է տալիս ոչ միայն կազմակերպել երեխայի կարիքին համապատասխան կրթություն, այլ նաև վերահսկել և գնահատել կատարված աշխատանքը, որը կարող է ապահովել երեխայի որակյալ կրթություն ստանալու իրավունքը: Շատ կարևոր է նաև ԱՌԻՊ-ի լրացման ընթացքում հաշվի առնել երեխայի նախասիրությունները, ուժեղ և թույլ կողմերը և հիմնվելով երեխայի ուժեղ կողմերի վրա՝ կազմակերպել հոգեբանամանկավարժական աշխատանքներ թույլ կողմերը զարգացնելու նպատակով, ինչը կապահովի կատարված աշխատանքի արդյունավետությունը: Այսպիսով՝ ԱՌԻՊ-ի կարևորությունը ներառական կրթության գործում շատ մեծ է, քանի որ այն ապահովում է ընդհանուր աշխատանքի արդյունավետությունը և նպատակաուղղվածությունը, աշակերտակենտրոն կրթության ապահովումը երեխայի կարիքին համապատասխան, այն նաև հեշտացնում է կատարված աշխատանքի վերահսկումը և այն նպատակների առանձնացումը, որոնք չեն հաջողվել իրականացնել ուսումնական տարվա ընթացքում, քանի որ ԱՌԻՊ-ը առաջին հերթին նախատեսված է ճիշտ և նպատակաուղղված աշխատանքի կազմակերպմանը: Որպես առաջարկություն կարող ենք նշել ծնողների առավելագույն ներգրավվածության ապահովումը՝ ինչպես ԱՌԻՊ-ի լրացման, այնպես էլ դրա իրականացման գործընթացին, որը կապահովի իրական հետադարձ կապ և, որպես արդյունք պարզ կլինի, թե որքանով է կազմակերպված կրթական գործընթացը նպատակաուղղված և արդյունավետ եղել: Պարզ կլինեն նաև ծնողի սպասումները կրթական գործընթացից և դրանց իրատեսական լինելը:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Թադևոսյան Ս. Ներառական կրթության հաջողությունները և նոր մարտահրավերները Հայաստանի Հանրապետությունում: Զեկույց: 11 էջ:
2. Միքայելյան Օ. ՀՀ հանրակրթությունում ներառված սովորողի ձեռքբերումների գնահատման շուրջ: «Դպրոցական հոգեբանական ծառայության հիմնախնդիրները» գիտաժողովի նյութեր: Եր., ԵՊՄՀ, 2014: 48-54 էջ:
3. Ներառական կրթությունը Հայաստանում: (Հոդվածների ժողովածու):
«Քաղաքացիական հասարակության ինստիտուտ» ՀԿ, Եր., 2003: 98 էջ:
4. Ներառական կրթություն իրականացնող հանրակրթական դպրոցների բազմամասնագիտական թիմի վերապատրաստման դասընթացների բովանդակային նյութերի փաթեթ: Եր., 2010: 18 ժամ, 102 էջ:
5. ԱՌԻՊ (Անհատական ուսուցման պլան) խորհուրդներ ուսուցիչներին- Հ Ադամյան

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ՊԼԱՆ

1. ՍՈՎՈՐՈՂԻ ՏՎՅԱԼՆԵՐ
1.1 Ազգանուն, անուն, հայրանուն`
1.2 Ծննդյան վայր`
1.3 Ծննդյան օր, ամիս, տարեթիվ`
1.4 Սեռը` ☐ իգական ☐ արական
1.5 Քաղաքացիությունը`
1.6 Բնակության հասցեն`
1.7 Ուսումնական հաստատությունը`
1.8 Դասարանը (նշել ուսումնական տարին)`
1.9 Ծնողների (օրինական ներկայացուցիչների) անուններն ու հեռախոսահամարները`
1.10 Արտակարգ իրավիճակների դեպքում` կապի միջոց` աշխատանքային և բնակարանի հեռախոսահամարներ`
2. ՍՈՎՈՐՈՂԻ ՄԱՍԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
2.1 Հաշմանդամություն ☐ ունի ☐ չունի
2.2 Բացառիկ ընդունակությունների դրսևորումը հետևյալ ոլորտներում

2.3 Կրթության կազմակերպման մանկավարժահոգեբանական աջակցության աստիճանն ըստ սովորողի խոսքի և լեզվի, հաղորդակցման, լսողության, տեսողության, ինտելեկտի (մտավոր), հուզական, վարքի, շարժունակության հետ կապված խնդիրների:

Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք	Աջակցության աստիճան			
	1-ին	2-րդ	3-րդ	4-րդ
Խոսքի և լեզվի				
Հաղորդակցման				
Լսողության				
Տեսողության				
Ինտելեկտի (մտավոր)				
Հուզական				
Վարքի				
Շարժունակության				

2.4 ՍՈՎՈՐՈՂԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

3. ՍՈՎՈՐՈՂԻՆ, ՆՐԱ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՆԵՐԻՆ ԵՎ ԾՆՈՂԻՆ ՏՐԱՄԱԴՐՎՈՂ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ			
3.1 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
ԱԶԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ	ՄԱՆԿԱՎԱՐԺ	ԾՆՈՂ	ՍՈՎՈՐՈՂ
3.2 ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
ԱԶԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ	ՄԱՆԿԱՎԱՐԺ	ԾՆՈՂ	ՍՈՎՈՐՈՂ
3.3 Սովորողին տրամադրվող մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների գրաֆիկ			
Հատուկ մանկավարժական ծառայություն	Տևողություն	Ծավալներ	Ծառայությունների տրամադրման գրաֆիկ
<i>լոգոպեդ</i>			
<i>տիֆլոմանկավարժ</i>			
<i>սուրդոմանկավարժ</i>			
<i>օլիգոֆրենոմանկավարժ</i>			
Հոգեբանական ծառայություն	Տևողություն	Ծավալներ	Ծառայությունների տրամադրման գրաֆիկ
<i>հոգեբան</i>			

Սոցիալ մանկավարժական ծառայություն	Տևողություն	Ծավալներ	Ծառայությունների տրամադրման գրաֆիկ	
<i>սոցիալական մանկավարժ</i>				
4. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ, ԸՍՏ ՀԱՆՐԱԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇՉԻ				
Տվյալ տարում ուսումնական պլանով նախատեսված առարկաներ	Առարկաներ, որոնք սովորողն ուսումնասիրում է տվյալ ուսումնական տարում		Առարկաներ, որոնց համար անհրաժեշտ է անհատական պլանավորում	
5. ՍՈՎՈՐՈՂԻ ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ՝ ՏԱՐԵԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՆ ԸՍՏ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐԻ ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ _____				
Առարկայի ուսուցիչ՝ _____				
Ուսուցչի օգնական՝ _____				
Արդյունք բաժնում գնահատվում է սահմանված քայլերի արդյունավետությունը 5 միավորային համակարգով: 1 - շատ վատ 2 – վատ 3 – բավարար 4 - լավ 5 - շատ լավ				
Տարեկան նպատակ	Կարճաժամկետ նպատակներ	Ուսումնասանթողական աջակցություն, միջավայրային հարմարեցումներ, աջակցող սարքեր և տեխնոլոգիաներ	Ժամկետ	Արդյունք
1.	•			

	•			
	•			
	•			
2.				

6. ՍՈՎՈՐՈՂԻ ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ՝ ՏԱՐԵԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՆ ԸՍՏ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

6.1 ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Արդյունք քաժնում գնահատվում է սահմանված քայլերի արդյունավետությունը 5 միավորային համակարգով:
1 - շատ վատ 2 – վատ 3 – բավարար 4 - լավ 5 - շատ լավ

Լոգոպեդ _____

Տարեկան նպատակ	Կարճաժամկետ նպատակներ	Ուսումնա-մեթոդական աջակցություն, միջավայրային հարմարեցումներ, աջակցող սարքեր և տեխնոլոգիաներ	Ժամկետ	Արդյունք
1.	•			
	•			
	•			
	•			
2.				

Տիֆլումանկավարժ _____

Տարեկան նպատակ	Կարճաժամկետ նպատակներ	Ուսումնա-մեթոդական աջակցություն, միջավայրային հարմարեցումներ, աջակցող սարքեր և տեխնոլոգիաներ	Ժամկետ	Արդյունք
1.	•			
	•			
	•			
	•			

Սուրբղումանկավարժ _____

Տարեկան նպատակ	Կարճաժամկետ նպատակներ	Ուսումնա-մեթոդական աջակցություն, միջավայրային հարմարեցումներ, աջակցող սարքեր և տեխնոլոգիաներ	Ժամկետ	Արդյունք
1.	•			
	•			
	•			
	•			

Օլիգոֆրենումանկավարժ _____

Տարեկան նպատակ	Կարճաժամկետ նպատակներ	Ուսումնա-մեթոդական աջակցություն, միջավայրային հարմարեցումներ, աջակցող սարքեր և տեխնոլոգիաներ	Ժամկետ	Արդյունք

1.	•			
	•			
	•			
	•			

6.2 ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Հոգեբան _____

Արդյունք բաժնում գնահատվում է սահմանված քայլերի արդյունավետությունը 5 միավորային համակարգով:

1 - շատ վատ 2 – վատ 3 – բավարար 4 - լավ 5-շատ լավ

Տարեկան նպատակ	Կարճաժամկետ նպատակներ	Ուսումնա-մեթոդական աջակցություն, միջավայրային հարմարեցումներ, աջակցող սարքեր և տեխնոլոգիաներ	Ժամկետ	Արդյունք
1.	•			
	•			
	•			
	•			

6.3 ՍՈՑԻԱԼ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Սոցիալական մանկավարժ _____

Արդյունք բաժնում գնահատվում է սահմանված քայլերի արդյունավետությունը 5 միավորային համակարգով:

1 - շատ վատ 2 – վատ 3 – բավարար 4 - լավ 5-շատ լավ

Տարեկան նպատակ	Կարճաժամկետ նպատակներ	Ուսումնա-մեթոդական աջակցություն, միջավայրային հարմարեցումներ,	Ժամկետ	Արդյունք

		աջակցող սարքեր և տեխնոլոգիաներ		
1.	•			
	•			
	•			
	•			

7. ԱՌԻՊ-Ի ՏԱՐԵՎԵՐՁՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

7.1 ՍՈՎՈՐՈՂԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

7.2 ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՋՈՐԴ ՏԱՐՎԱ ԿԱՍ ՀԱՋՈՐԴ ԿՐԹԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Սովորողի կրթության արդյունավետ իրականացման համար առաջարկվում է՝

Սովորողի կրթությունը կազմակերպել անհատական ուսուցման պլանով

• Հետևյալ հանրակրթական առարկայական ծրագրերի հարմարեցումներով (նշել բոլոր անհրաժեշտները)

● Հետևյալ մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների մատուցմամբ (նշել բոլոր անհրաժեշտները)

Հատուկ մանկավարժական ծառայություն (լոգոպեդ, օլիգոֆրենոմանկավարժ, սուրդոմանկավարժ, տիֆլոմանկավարժ)

Մոցիալական մանկավարժի ծառայություն

Հոգեբանական ծառայություն

Իրականացնել սովորողի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքի գնահատում՝

_____ (խոսքի և լեզվի, հաղորդակցման, լսողության, տեսողության, ինտելեկտի (մտավոր), հուզական, վարքի, շարժունակության) խնդիրներով պայմանավորված մանկավարժահոգեբանական աջակցության _____ աստիճանից _____ աստիճան փոփոխելու նպատակով:

Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքը չեղարկելու նպատակով:

Գնահատման հիմնավորում _____

ԾՆՈՂԻ (ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑՉԻ) ՀԱՎԱՍՏԻԱՑՈՒՄԸ

Ես՝ _____ ս, սույնով հավաստիացնում եմ, որ մասնակցել եմ երեխայիս՝ _____ ԱՈՒՊ-ի մշակման գործընթացին և գիտակցում եմ, որ սույն ԱՈՒՊ-ի տարեկան և կարճաժամկետ նպատակներն ու դրանց իրականացման գործընթացը հարմարեցվել և պարզեցվել են երեխայիս կարողությունների և հմտությունների առավելագույն ներուժին համապատասխան, և որ իմ երեխայի կրթության արդյունքներն ու ձեռքբերումները գնահատվելու են ըստ իր ԱՈՒՊ-ով սահմանված նպատակների:

(անուն, ազգանուն) (ստորագրություն)

ԱՌՊ-ը մշակող խումբ՝		
Ազգանուն, անուն	Պաշտոն	Ստորագրություն
1. _____ _____	_____	_____
2. _____ _____	_____	_____
3. _____ _____	_____	_____
4. _____ _____	_____	_____
5. _____ _____	_____	_____

Հաստատված է՝	
_____ հանրակրթական նուսումնական հաստատություն	_____ տարածքային մանկավարժահոգեբանական աջակցության կենտրոն
Տնօրեն՝ _____ _____ (անուն, ազգանուն)	Տնօրեն՝ _____ _____ (անուն, ազգանուն)

(ստորագրություն)

Ամսաթիվ՝

ԿՏ

(ստորագրություն)

Ամսաթիվ՝

ԿՏ

